

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ภายใต้กรอบการเปิดเสรีการค้าอาเซียน

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ได้กำหนดหลักการพื้นฐานเป็นหลักสากลของสิทธิมนุษยชน โดยให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพ ให้แต่ละประเทศสมาชิกไปจัดทำกรอบความตกลงที่เรียกว่า “General Agreement on Trade in Services: GATS” เพื่อทำความตกลงร่วมกันที่จะอำนวยความสะดวกให้แรงงานของประเทศภาคีหนึ่งเคลื่อนย้ายเข้าไปให้บริการต่าง ๆ ทางวิชาชีพ ในอีกประเทศภาคีหนึ่งได้ นอกจากนี้ในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็ได้มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ Association Of Southeast Asian Nation: ASEAN เพื่อสร้างความร่วมมือกันในการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน และตกลงจะดำเนินการให้สำเร็จภายใน พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015)

สำหรับประเทศไทยก็ได้รองรับหลักการดังกล่าวด้วยการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 ที่กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะจำกัดเสรีภาพดังกล่าวไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Association of Southeast Asian Nation) หมายถึงสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มและร่วมมือกันในการเสริมสร้างให้ภูมิภาคมีสันติภาพอันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว ด้วยการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี โดยมุ่งหวังว่าอาเซียนจะได้รับความเข้มแข็งในการต่อสู้กับยุโรปและอเมริกา

แนวทางในการส่งเสริมการค้าเสรีและด้านการเคลื่อนย้ายด้านแรงงานฝีมือระหว่างประเทศตามกรอบความตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกใน

การตรวจลงตรา (Visa) และใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professionals) และแรงงานฝีมือ (Skilled Workers) จากภายในภูมิภาคด้วยตนเอง ทุกประเทศต้องจัดทำกรอบแผนงานด้าน มาตรฐานความสามารถ (Competencies) และคุณสมบัติ (Qualifications) ในระดับอาชีพ (Occupations) หรือในระดับงาน (Jobs) ทั้งจะต้องมีการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสมาชิกเพื่อยกระดับความชำนาญและการเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยการพัฒนาเครือข่ายข้อมูล ด้านตลาดแรงงานระหว่างประเทศสมาชิก

ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ จัดทำปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีดังกล่าว เป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีจะเริ่มในปี ค.ศ.2015หรือพ.ศ.2558 ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ใน 8 สาขาด้วยกันคือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชีและกฎหมาย (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, ออนไลน์, 2554)

หลักของข้อตกลงยอมรับร่วมกัน(MRAs) (พัชรวลัย วงศ์บุญสิน, ออนไลน์, 2552) เป็นการยอมรับคุณสมบัติในการทำงานของแรงงานฝีมือทั้ง 8 สาขา ซึ่งเป็นการยอมรับในมาตรฐานความสามารถการประกอบอาชีพ แนวคิดนี้เริ่มมาตั้งแต่ ค.ศ.1958 อันเป็นหลักการทั่วไป (General Principle) ในการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนโดยเสรีของทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นประชารวยแรงงาน หลักสำคัญอีกประการหนึ่งคือ หลักการยอมรับซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกกันในทางกรอบกติการะหว่างประเทศว่า “Mutual Recognition” เป็นกรอบความร่วมมือของภาครัฐในการยอมรับคุณสมบัติของประชากรจากประเทศต้นทางว่ามีความเท่ากัน (Equivalence) หรือ เทียบเท่า (Compatibility) หรืออย่างน้อย ยอมรับได้ (Acceptability) ตามระบบหรือกรอบกติกาภายในประเทศปลายทาง ทั้งนี้ คำว่า “ซึ่งกันและกัน” หรือ (Mutual) หมายถึง การดำเนินการในลักษณะต่างตอบแทน (Reciprocal) พร้อมกันไป (Simultaneous) โดยอาศัยการตกลงร่วมกันระหว่างประเทศต่าง ๆ กล่าวคือ เมื่อแรงงานฝีมือซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศหนึ่ง ในฐานะประเทศต้นทาง เคลื่อนย้ายไปทำงานในอีกประเทศหนึ่ง ในฐานะประเทศปลายทาง ประเทศปลายทางจะให้การยอมรับว่าคุณสมบัติในการทำงานของแรงงานฝีมือทั้ง 8 สาขาซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศต้นทางนั้น มีความรู้ความสามารถเท่ากันหรือเทียบเท่าหรืออย่างน้อย ยอมรับได้ในประเทศปลายทางตามระบบหรือกรอบกติกาภายในประเทศปลายทาง ในทำนองเดียวกันหากแรงงานฝีมือของ

ประเทศปลายทางไปทำงานในประเทศต้นทางก็จะได้รับการยอมรับว่ามีคุณสมบัติในการทำงานเท่ากันหรือเทียบเท่าหรืออย่างน้อยยอมรับได้ตามระบบหรือกรอบกติกาภายในประเทศให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างรัฐบาลของสองประเทศว่าจะร่วมมือกันในการยอมรับซึ่งกันและกันต่อคุณสมบัติในการทำงานของแรงงานฝีมือจากทั้งสองประเทศ ที่เป็นภาคีสัญญา และมีพันธะต่อการปฏิบัติตามสัญญาหรือความตกลงที่ให้ไว้ต่อกัน ซึ่งเป็นความตกลงในระดับทวิภาคี ความตกลงในการยอมรับคุณสมบัติมาตรฐานทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพของแรงงานฝีมือทั้ง 8 สาขา ดังกล่าว มักเป็นความตกลงที่แยกต่างหาก ในลักษณะรองรับความตกลงในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ โดยหลักการทางทฤษฎีแล้ว การยอมรับคุณสมบัติมาตรฐานทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือในการทำงานของแรงงานระหว่างประเทศปลายทางและประเทศต้นทางนั้น ครอบคลุมองค์ประกอบด้านคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ (Professional qualifications) 3 ประการ ในทางปฏิบัตินี้อาจเน้นข้อใดข้อหนึ่ง หรือเพียงบางส่วนข้างต้นตามแต่ที่รัฐบาลของแต่ละประเทศจะตกลงร่วมมือกัน คือ คุณสมบัติด้านการศึกษาที่ใช้ในการประกอบอาชีพ (Professional education) พิจารณาได้จากวุฒิบัตรทางการศึกษา หรือคุณสมบัติด้านประสบการณ์จากการประกอบอาชีพ (Professional experience) และคุณสมบัติด้านการได้รับใบอนุญาต (License) หรือใบรับรอง (Certification) การประกอบอาชีพนั้น ๆ อย่างเป็นทางการ รวมทั้งการสอบและการเป็นสมาชิกขององค์กรอาชีพที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการเพื่อให้สำเร็จตามข้อตกลงดังกล่าวประเทศสมาชิกในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางด้านกฎหมาย ทั้งกฎหมายภายในประเทศและกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ และด้านการประกอบธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกัน

สำหรับประเทศไทย ปัญหาด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ มีหลายประการ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในภาคของวิศวกร โดยเฉพาะวิศวกรโยธา ซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา ทำให้มีปัญหาทางด้านกฎหมาย หลายส่วนทั้งในส่วนของกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ โดยตรงตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทยตามกรอบข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังเช่นพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองวิศวกรชาวไทยที่จะเดินทางไปประกอบวิชาชีพในต่างประเทศด้วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาไม่สอดคล้องกับการเปิดเสรีทางด้านเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกร โดยเฉพาะวิศวกรโยธา ไม่สามารถทำการเคลื่อนย้าย

แรงงานได้อย่างเสรี ไม่เป็นไปภายใต้กรอบการเปิดเสรีการค้าอาเซียน ปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาสามารถแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพของวิศวกร โยธาตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

วิศวกรเป็นอาชีพที่ต้องอาศัย วิชาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นการผูกขาด จึงมีลักษณะเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง และการประกอบวิชาชีพของวิศวกรเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ดังนั้นในการประกอบวิชาชีพจำเป็นต้องมีการควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้วิศวกรประกอบวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐาน สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่ทำการกำกับดูแลวิศวกร คือ สภาวิศวกร ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 มีสถานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม รวมทั้งพิจารณาพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต รับรองปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

วิศวกรคือผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านวิศวกรรม แต่วิศวกรผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ไม่ใช่จะสามารถประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานวิศวกรรมได้ทั้งหมด ต้องพิจารณาลักษณะงานในแต่ละประเภทและรูปแบบของงานด้วย ซึ่งวิศวกรที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพที่เป็นงานควบคุมก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและเมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพด้วย ประเทศไทยถือว่าวิศวกรที่ทำงานทางด้านวิศวกรรม 7 สาขาดังต่อไปนี้ คือ วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหการ วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม และวิศวกรรมเคมี เป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 การประกอบวิชาชีพในสาขาดังกล่าวจะต้องได้รับใบอนุญาตเพื่อประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมจากสภาวิศวกร

สภาวิศวกรเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม สร้างความสามัคคีและใกล้ชิดข้อพิพาทของสมาชิก สร้างสวัสดิการและผลุงเกียรติของสมาชิก ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้ถูกต้องตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการต่าง ๆ แก่ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีทางวิศวกรรม ให้

คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิศวกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมของประเทศไทย และดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 โดยที่สภาวิศวกรมีอำนาจและหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ควบคุมพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต มีหน้าที่รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปริญญาในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม และรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ดำเนินการเสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดและการเลิกสาขาวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม มีอำนาจออกข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยการกำหนดลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกสภาวิศวกร การรับสมัครเป็นสมาชิก ค่าจดทะเบียนสมาชิก ค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากสมาชิกหรือนุคคลภายนอก กำหนดการเลือกตั้งกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิศวกร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

วิศวกรที่จบการศึกษาแล้ว ต้องการที่จะประกอบวิชาชีพวิศวกรจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิศวกรกำหนดไว้ โดยเริ่มแรกจะต้องสมัครเป็นสมาชิกสภาวิศวกรก่อน สำหรับใน ส่วนของการเป็นสมาชิก สภาวิศวกรกำหนดประเภทของสมาชิกไว้ 3 ประเภท คือ สมาชิกสามัญ สมาชิกวิสามัญ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ซึ่งสมาชิกสามัญต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์มีสัญชาติไทย และมีความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรมโดยได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปริญญาเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรรับรองและไม่ใช่ผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนด ในข้อบังคับสภาวิศวกร ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นโรคที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร สำหรับสมาชิกวิสามัญต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรมและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร ส่วนสมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรแต่งตั้ง

เมื่อสมัครเป็นสมาชิกสภาวิศวกรแล้ว ก็ต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกร โดยการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมนั้น สภาวิศวกรได้แบ่งลำดับชั้นของวิศวกรไว้ 3 ลำดับ กล่าวคือ ภาควิศวกร สามัญวิศวกร วุฒิศวกร สำหรับภาควิศวกรพิเศษ เป็นการขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรเฉพาะด้านที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งภาควิศวกรพิเศษเป็นการอนุญาตให้เป็นการเฉพาะและไม่สามารถเลื่อนลำดับชั้นได้ ซึ่งการขอรับใบอนุญาตครั้งแรก

จะต้องขอรับใบอนุญาตประเภทภาคีวิศวกรก่อน และหากมีประสบการณ์ทำงานและมีผลงานตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิศวกรกำหนด จึงเลื่อนชั้นเป็น สามัญวิศวกรและวุฒิวิศวกร ตามลำดับ สำหรับการขอเลื่อนชั้นจากภาคีวิศวกรมาเป็นสามัญวิศวกร จะต้องต้องมีผลงานและปริมาณงานในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมหลังจากได้รับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรไม่น้อยกว่าสามปีและได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม โดยให้วิศวกรระดับสามัญวิศวกรขึ้นไปในสาขาและแขนงเดียวกันกับผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ลงนาม รับรองผลงาน ส่วนการขอเลื่อนชั้นเป็นวุฒิวิศวกรนั้น จะต้องต้องมีผลงานและปริมาณงานในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมหลังจากได้รับใบอนุญาตระดับสามัญวิศวกรไม่น้อยกว่าห้าปี และได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ในการประกอบ วิชาชีพวิศวกรรม โดยมีวิศวกรระดับวุฒิวิศวกรในสาขาและแขนงเดียวกันกับผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ลงนาม รับรองผลงาน ดังที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับสามัญวิศวกร และระดับวุฒิวิศวกร พ.ศ.2547 ระดับของวิศวกรมีความสำคัญอย่างมากต่อการประกอบวิชาชีพของวิศวกร เนื่องจากความสามารถในการประกอบวิชาชีพของวิศวกรในแต่ละระดับไม่เท่ากัน

สำหรับวิศวกรโยธา ก็มีลำดับขั้นของผู้ประกอบวิชาชีพเช่นกัน ซึ่งวิศวกรโยธาในแต่ละลำดับขั้นก็จะสามารถทำงานได้เฉพาะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเท่านั้น เช่นหากเป็นภาคีวิศวกร จะสามารถออกแบบและคำนวณ สำหรับอาคารทั่วไปได้ไม่เกิน 4 ชั้น แต่ละชั้นต้องไม่เกิน 5 เมตร และไม่สามารถออกแบบและคำนวณอาคารสาธารณะได้ แต่ถ้าเป็นสามัญวิศวกรหรือวุฒิวิศวกร สามารถออกแบบและคำนวณอาคารได้ทุกขนาด หรือสำหรับงานให้คำปรึกษาภา่วิศวกรและสามัญวิศวกร ไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ มีเพียงวุฒิวิศวกรเท่านั้นที่สามารถให้คำปรึกษาได้ ดังที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา พ.ศ.2551

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 มาตรา 45 ที่กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนพร้อมจะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาใด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตในสาขานั้นจากสภาวิศวกร และมาตรา 48 กำหนดว่า การออก ใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตและการรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร และมาตรา 49 กำหนดว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสภาวิศวกร ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาตหากเป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นสมาชิกสามัญหรือวิสามัญของสภาวิศวกร และข้อบังคับของสภาวิศวกรมีกำหนดในเรื่องของคุณสมบัติและการขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพของวิศวกรในแต่ละ

ลำดับขั้นนั้น เป็นที่เห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพของวิศวกรทั้งของประเทศ ไทยที่จะไปประกอบวิชาชีพในประเทศอื่น ๆ และเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวิศวกรของ ประเทศอื่นที่เป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากการที่สภาวิศวกรกำหนดคุณสมบัติ ของบุคคลที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาวิศวกรไว้ในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 ว่าสมาชิกจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และมีสัญชาติไทย ทำให้วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่าง ด้าวไม่สามารถที่จะสมัครเป็นสมาชิกของสภาวิศวกรได้เลย ส่วนในเรื่องของคุณสมบัติของวิศวกร ที่จะต้องไต่ลำดับขั้นจากภาคีสมาชิก ไปเป็นสามัญสมาชิก และวุฒิสมาชิก ซึ่งการไต่ลำดับขั้น จะต้องมีผลงานจากการประกอบวิชาชีพวิศวกรในแต่ละลำดับก่อนนั้น ทำให้เป็นปัญหาและ อุปสรรคอย่างมากสำหรับวิศวกรทั้งประเทศไทยและวิศวกรชาวต่างชาติ เนื่องจากหากวิศวกร เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ก็ไม่สามารถนำผลงานในต่างประเทศมาใช้ประกอบการเลื่อน ลำดับขั้นได้ เพราะเมื่อไปประกอบอาชีพในต่างประเทศแล้วก็ไม่ได้ใช้ใบอนุญาตที่สภาวิศวกรออก ให้ จึงไม่อาจนำเอาผลงานที่ทำได้มาประกอบคุณสมบัติในการขอเลื่อนขั้น นอกจากนั้นการก่อสร้าง ในปัจจุบันมีการก่อสร้างอาคารที่ทันสมัย วิศวกรชาวต่างชาติที่จะเข้ามาออกแบบและควบคุมการ ก่อสร้าง ก็ไม่สามารถที่จะทำได้เนื่องจากไม่มีใบอนุญาตหรือหากมีใบอนุญาตก็จะต้องไต่ลำดับขั้น จากภาคีสมาชิกก่อนและต้องใช้เวลาในการไต่ลำดับขั้นถึง 8 ปี กว่าจะได้รับใบอนุญาตเป็นวุฒิ วิศวกรที่สามารถออกแบบและควบคุมการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ได้

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า เมื่อประเทศไทยต้องการเปิดเสรีทางการค้าตามกรอบ ความตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน พ.ศ.2558 เมื่อมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีตามกรอบ ความตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่เป็นคนสัญชาติใน ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ย่อมสามารถที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ และ วิศวกรของประเทศไทยก็สามารถที่จะไปทำงานในต่างประเทศได้เช่นกัน ดังนั้นการที่สภาวิศวกร กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิกสภาวิศวกรได้จะต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคทางกฎหมายที่วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวไม่อาจที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสภา วิศวกรได้ ทำให้ไม่อาจยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เป็นวิศวกรโยธา เพื่อประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา ในประเทศไทยได้ ซึ่งเป็นการกีดกันการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน พ.ศ.2558 สำหรับการกำหนด ลำดับขั้นและการเลื่อนลำดับขั้นของวิศวกรที่จะต้องใช้เวลาจากการทำงานประกอบวิชาชีพตามที่ได้รับ ใบอนุญาตเท่านั้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาทั้งของประเทศไทย และวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่ไม่สามารถนำเอาผลงานที่ทำในต่างประเทศมาประกอบการ พิจารณาได้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเลื่อนลำดับขั้นของวิศวกร ดังนั้น เจอนใจในการกำหนด คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การเลื่อนขั้นของวิศวกรดังกล่าวจึงควรได้รับการแก้ไข ด้วยการยอมรับ

คุณสมบัติทางด้านสัญชาติ และเปิดโอกาสให้วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว สามารถขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรในประเทศไทยได้ และยอมรับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ทำงานของวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว ที่ปฏิบัติงานในต่างประเทศมาเป็นคุณสมบัติ สำหรับวิศวกรที่จะขอเลื่อนชั้นการเป็นวิศวกรจากชั้นภาคีวิศวกร ขึ้นเป็นสามัญวิศวกร หรือจากชั้นสามัญวิศวกรขึ้นเป็นวุฒิวิศวกร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ที่ได้รับรองว่าบุคคลย่อม มีความเสมอภาคที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (Fairness) โดยไม่เลือกปฏิบัติทางด้านเพศ ชาติกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และหลักเสรีภาพในการประกอบ วิชาชีพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ให้สิทธิบุคคลที่จะมีเสรีภาพในการประกอบ กิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม อันเป็นไปตามข้อตกลงยอมรับ ร่วมกัน (MRAs) ที่จะยอมรับความรู้ความสามารถของประเทศสมาชิกให้เท่ากันหรือเทียบเท่าหรือ อย่างน้อยยอมรับได้ และการขึ้นทะเบียนก็จะทำให้สภาวิศวกรสามารถที่จะตรวจสอบการประกอบ อาชีพของวิศวกรได้ ดีกว่าปล่อยให้ประกอบอาชีพ โดยที่ไม่มีการควบคุม

ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว

การประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธาในส่วนของคนต่างด้าว นอกจากจะมีปัญหาด้านการ ขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพแล้ว ยังมีปัญหาด้านการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย การอยู่ ในประเทศไทย และการทำงานในประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งตามกรอบข้อตกลงของประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะต้องอำนวยความสะดวกใน การตรวจลงตรา (Visa) เข้าประเทศ และจะต้องออกใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ให้กับ แรงงานฝีมือที่จะเข้ามาทำงานในประเทศ ซึ่งรวมถึงวิศวกรโยธาด้วย แต่การที่วิศวกรโยธาจะเข้ามา ทำงานในประเทศไทยได้นอกจากจะต้องดำเนินการให้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกร โยธาแล้ว การขอรับใบอนุญาตย่อมหมายถึงการทำงาน และการเดินทางเข้ามาในประเทศ ซึ่งจะต้อง ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกล่าวคือ

1. การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

คนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาในประเทศไทย จะต้องเดินทางผ่านเข้ามาตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลาดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 11 และ จะต้องได้รับการตรวจลงตราดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 และมาตรา 34 กำหนดไว้ว่า คนต่างด้าวซึ่ง จะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้จะต้องเข้ามาเพื่อ การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ การท่องเที่ยว การเล่นกีฬา การประกอบธุรกิจ การลงทุนที่ได้รับความ

เห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน การเดินทางผ่านราชอาณาจักร การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานีหรือท้องที่ในราชอาณาจักร การศึกษาหรือดูงาน การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งคนต่างด้าวและมาตรา 35 กำหนดไว้ว่า คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามระยะเวลา ดังนี้ ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณี การเล่นกีฬา การเดินทางผ่านราชอาณาจักร การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานีหรือท้องที่ในราชอาณาจักร ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีการท่องเที่ยว ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีการประกอบธุรกิจ การศึกษาหรือดูงาน การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่เกินสองปี สำหรับกรณี การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณี การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควรสำหรับกรณีการลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หากมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี

การตรวจลงตราดังกล่าวกระทรวงการต่างประเทศ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจลงตราในประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันไป สำหรับการเข้ามาในประเทศไทยเพียงชั่วคราวหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่ในการเข้ามาในประเทศไทยแตกต่างกันออกไป จะเรียกว่า การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) สำหรับการติดต่อหรือประกอบธุรกิจ และการทำงาน จะให้รหัส B การขอรับการตรวจลงตรา ผู้ขอจะต้องแสดงหลักฐานต่าง ๆ ที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด ได้แก่หนังสือเดินทางที่มีอายุใช้งานไม่น้อยกว่า 6 เดือน รูปถ่ายขนาด 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป (ถ่ายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ไม่สวมหมวกและแว่นตาดำ) สำหรับการขอรับการตรวจลงตราสำหรับการทำงาน (รหัส B) ต้องแสดงหนังสือกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานที่แจ้งผลการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในบริษัทที่ขอ ซึ่งในการขอรับหนังสือกรมการจัดหางานดังกล่าว นายจ้างที่จะจ้างคนต่างด้าวต้องไปยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตทำงานหรือแบบ ตท. 3 หากได้รับอนุญาตให้คนต่างด้าวดังกล่าวมาทำงานได้ตามที่ขอ กระทรวงแรงงานจะมี

หนังสือแจ้งผลการอนุญาต ให้นายจ้างส่งหนังสือกรมการจัดหางานดังกล่าวให้คนต่างด้าวใช้เป็นเอกสารประกอบการขอวีซ่าหรือแสดงหนังสือจากบริษัทในประเทศไทยที่จะจ้างงานบุคคลต่างด้าวดังกล่าว โดยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจ้างงาน พร้อมทั้งแนบเอกสารของบริษัท เช่น ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทฯ หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดจากกระทรวงพาณิชย์ บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ถ้ามี) ใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม งบการเงินของบริษัทนายจ้าง

เมื่อคนต่างด้าวได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa “B”) จากสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่แล้ว เมื่อเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องไปติดต่อขอแรงงานคนต่างด้าว เพื่อยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) และเมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว จึงจะสามารถทำงานได้ หากคนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานและพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 1 ปี นายจ้างจะต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เมื่อได้รับพิจารณาอนุมัติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ทราบ โดยผ่านกระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอให้ตรวจลงตรา Non-Immigrant Visa รหัส B ซึ่งจะสามารถอยู่ในประเทศไทยได้เป็นระยะเวลา 1 ปี

สำหรับวิศวกรโยธาชาวต่างด้าวหากประสงค์ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ดังกล่าวด้วยการขอรับการตรวจลงตราในประเภทคนอยู่ชั่วคราวสำหรับการเข้ามาทำงาน (Non-Immigrant Visa B) ซึ่งจะต้องแสดงหลักฐานของนายจ้างด้วยเช่นกัน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และหลักเกณฑ์การตรวจลงตราของกระทรวงการต่างประเทศ ที่กำหนดให้คนเข้าเมืองต้องได้รับการตรวจลงตรา และหากเข้ามาทำงานจะสามารถอยู่ในประเทศไทยได้เป็นระยะเวลา 1 ปี และสามารถขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน 1 ปี แต่ต้องแสดงหลักฐานของนายจ้างนั้น ทำให้เกิดปัญหาในทางกฎหมายสำหรับวิศวกรโยธาชาวต่างชาติที่ประสงค์จะเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย เนื่องจาก การขอรับการตรวจลงตราประเภทการเข้ามาทำงาน จะต้องมีหลักฐานในการทำงานของนายจ้างมาแสดงด้วย แต่ความเป็นจริงวิศวกรโยธา เป็นวิชาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นการผูกขาดที่ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นลูกจ้างของใคร สามารถรับจ้างทำงานได้ตามที่มีผู้ว่าจ้าง และงานประเภทนี้มีลักษณะเป็นการจ้างทำของ ไม่ใช่การจ้างแรงงาน ดังนั้น วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่ประสงค์จะขอรับการตรวจลงตราจึงไม่มีหลักฐานของนายจ้างมาแสดงทำให้ไม่สามารถขอรับการตรวจลงตราในประเภทนี้ได้ นอกจากนั้นเมื่อดูจากประเภทของการตรวจลงตราต่าง ๆ แล้ว ก็ไม่อาจให้วิศวกรโยธาชาวต่างชาติไปขอรับการตรวจลงตราในประเภทอื่น ๆ ได้ ดังนั้นเงื่อนไขเกี่ยวกับการตรวจลง

ตราตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และหลักเกณฑ์ของกระทรวงการต่างประเทศ ควรได้รับการแก้ไข ให้มีการผ่อนปรนการตรวจลงตราของวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่ประสงค์ จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ในลักษณะที่เป็นวิชาชีพอิสระตามกรอบข้อตกลงการเคลื่อนย้าย แรงงานเสรีของอาเซียน ด้วยการยกเว้นไม่ต้องแสดงหลักฐานของนายจ้าง แต่ให้มีเงื่อนไขว่าเมื่อ ได้รับการตรวจลงตราแล้ว วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวจะต้องดำเนินการให้ได้รับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพวิศวกรจากสภาวิศวกรภายในระยะเวลาที่กำหนด

2. การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551

คนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยนอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 กำหนดไว้ในมาตรา 9 ว่าห้ามมิให้คนต่างด้าวทำงานใดนอกจากงานที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 คือ งานที่คนต่างด้าวอาจทำได้ในท้องที่ที่ประกาศในกฎกระทรวง โดยคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพของคนไทยและความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนา ประเทศ ซึ่งคนต่างด้าวที่จะทำงานจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน เว้นแต่เป็นการทำงาน ชั่วคราวไม่เกิน 15 วัน ตามหลักเกณฑ์ของการเข้ามาทำงานในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติคน เข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งคนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตทำงานได้จะต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 คือ ต้องได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อ การทำงาน (Non-Immigrant Visa “B”) ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 สำหรับการขอรับใบอนุญาต คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานสามารถดำเนินการขอรับใบอนุญาตได้ด้วยตนเองหรือนายจ้างที่ ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวทำงานจะเป็นผู้ดำเนินการเพื่อขออนุญาตแทนคนต่างด้าวก็ได้ ดังที่ บัญญัติไว้ในมาตรา 11

กระทรวงมหาดไทย ประกาศกำหนดคุณสมบัติ ของคนต่างด้าว ซึ่งจะขอรับใบอนุญาต ทำงานว่าจะต้องมีความรู้และความสามารถในการทำงานตามที่ขอรับใบอนุญาต และไม่เป็นบุคคล วิกจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างในระยะปรากฏอาการอันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง หรือโรคพิษสุราเรื้อรัง ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือ กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต สำหรับ คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอัน

จำเป็นและเร่งด่วน มีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 15 วัน จะทำงานได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบสำหรับงานอันจำเป็นและเร่งด่วน

กรมการจัดหางาน ได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2547 เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2547 โดยกำหนดให้การพิจารณาออกใบอนุญาตการทำงานให้กับคนต่างด้าว ให้พิจารณาอนุญาตตามความจำเป็นและความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความมั่นคงภายในราชอาณาจักรด้านการเมือง ศาสนา เศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นการปกป้องมิให้คนต่างด้าวเข้ามาแย่งอาชีพที่คนไทยมีความรู้ความสามารถที่จะทำได้ และมีอำนาจเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานภายในราชอาณาจักร และเกิดประโยชน์จากการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานในตำแหน่งงานนั้นทำให้เกิดการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนหรือใช้จ่ายในประเทศจำนวนมาก หรือก่อให้เกิดการจ้างงานคนไทยจำนวนมาก หรือเป็นตำแหน่งที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญในวิทยาการทันสมัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้คนไทย และเกิดการพัฒนาทักษะฝีมือที่คนไทยจะได้รับจากการที่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องของเครื่องจักร เครื่องมือ และความรู้ความชำนาญในงานวิจัยการสมัยใหม่ให้แก่คนไทยในงานนั้น ส่วนคนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานกับนายจ้าง ต้องมีขนาดการลงทุนจากทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสองล้านบาท โดยทุก ๆ สองล้านบาทให้อนุญาตได้หนึ่งคน ทั้งนี้ให้อนุญาตได้ไม่เกินสิบคนเว้นแต่การพิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมในกรณีที่คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างที่ได้ชำระภาษีเงินได้ให้แก่รัฐในรอบปีที่ผ่านมามีไม่น้อยกว่าสามล้านบาท หรือทำงานกับนายจ้างที่ดำเนินธุรกิจส่งออกสินค้าไปต่างประเทศและนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศไม่น้อยกว่าสามสิบล้านบาทขึ้นไปในปีที่ผ่านมา หรือทำงานกับนายจ้างที่ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งนำชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ไม่น้อยกว่าห้าพันคนในรอบปีที่ผ่านมา หรือทำงานกับนายจ้างที่มีการจ้างงานคนไทยไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

สำหรับวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว หากประสงค์ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการทำงานด้วยการเข้ามาทำงานกับนายจ้างที่เป็นนิติบุคคลมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท และต้องมีความรู้ ความชำนาญในวิทยาการทันสมัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับคนไทย เพื่อเกิดการพัฒนาทักษะฝีมือของคนไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ที่กำหนดให้ คนต่างด้าว รวมถึงวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว ที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานต้องได้รับใบอนุญาตการทำงานก่อน โดยกำหนดเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตทำงานว่าจะต้องมีนายจ้าง

และแสดงหลักฐานของนายจ้างที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท สำหรับการจ้างคนต่างด้าว 1 คน และสามารถจ้างคนต่างด้าวเพิ่มได้สำหรับทุนจดทะเบียนชำระแล้วที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ 2 ล้านบาทต่อการจ้างคนต่างด้าว 1 คน นั้นเป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าว ทั้ง ๆ ที่วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย เป็นการประกอบวิชาชีพในลักษณะที่เป็นวิชาชีพอิสระยังไม่มีนายจ้างที่แน่นอน ในขณะที่เข้ามาขอรับใบอนุญาตทำงาน เจื่อนใจดังกล่าวควรได้รับการแก้ไข ด้วยการผ่อนปรนให้วิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ในลักษณะที่เป็นวิชาชีพอิสระตามกรอบข้อตกลงการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีของอาเซียน ควรได้รับสิทธิในการได้รับใบอนุญาตทำงาน ด้วยการยกเว้นไม่ต้องแสดงหลักฐานของนายจ้างที่เป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท แต่ให้มีเจื่อนใจว่าเมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว วิศวกรชาวต่างชาติจะต้องดำเนินการให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรจากสภาวิศวกรภายในระยะเวลาที่กำหนด

การผ่อนปรนเจื่อนใจในการตรวจลงตราและการผ่อนปรนเจื่อนใจในการขอรับใบอนุญาตทำงานดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามหลักยุทธศาสตร์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ต้องการจะให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีความสามารถในการแข่งขันในระดับสูง มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันและเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างเต็มที่ ด้วยการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุน รวมถึงการผ่านด่านดินแดนในแต่ละประเทศและการทำงานในประเทศต่าง ๆ ด้วย หากประเทศไทยยอมรับหลักการของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการเปิดโอกาสให้วิศวกรชาวต่างชาติได้เข้ามาทำงานในประเทศไทย ก็จะเป็นโอกาสดีที่วิศวกรชาวไทยจะไปได้ไปทำงานในต่างประเทศเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับในระดับทวิภาคีของประเทศสมาชิกหรือการยอมรับในระดับข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ก็ย่อมเกิดประโยชน์แก่วิศวกรโยธาทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธา

การประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา ถูกควบคุมโดยสภาวิศวกรตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นการควบคุมด้านการประกอบวิชาชีพ เนื่องจากมีการห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนพร้อมจะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาใด เว้นแต่จะได้รับการใบอนุญาตในสาขานั้นจากสภาวิศวกร ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 45 และห้ามมิให้ผู้ใดใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการ

ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ทั้งนี้ รวมถึงการใช้ จ้างวานหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวให้ตน เว้นแต่ผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมสาขานั้น ๆ จากสภาวิศวกรหรือสถาบันที่สภาวิศวกรรับรอง หรือผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 47 จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นการควบคุมทางด้านการประกอบวิชาชีพที่จะต้องได้รับการอนุญาตจากสภาวิศวกร

เหตุที่มีการควบคุมทางด้านการประกอบวิชาชีพเนื่องจากวิศวกรเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ความศรัทธา เชื่อมั่นในตัวผู้ประกอบวิชาชีพย่อมเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่น เท่ากับว่าบุคคลอื่นฝากชีวิตและทรัพย์สินไว้กับผู้ประกอบวิชาชีพ เช่นคนป่วยยินยอมให้แพทย์ทำการรักษา โดยการผ่าตัด เพราะคนป่วยเชื่อว่า แพทย์ย่อมมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ จนคนป่วยศรัทธาว่าเขาจะหายจากอาการเจ็บป่วยได้ จึงได้ฝากชีวิตไว้กับแพทย์ผู้ทำการรักษา หรือวิศวกรออกแบบ ก่อสร้างอาคารประชาชนผู้ว่าจ้างหรือเจ้าของย่อมต้องไว้วางใจว่าวิศวกรต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญในการออกแบบ และสามารถควบคุมการก่อสร้างอาคาร ได้ดี มั่นคงแข็งแรง ดังนั้นหากไม่มีการควบคุม ปล่อยให้บุคคลใดก็ได้มีสิทธิเสรีภาพ โดยเสรีอดอ้างตนเองว่ามีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพ ปล่อยให้วอดอ้างได้ตามอำเภอใจ ไม่มีการควบคุม ย่อมเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป และเป็นอันตรายต่อความศรัทธาความเชื่อมั่นในการปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพคนอื่น ๆ ที่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามวิชาชีพ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับเหตุผลด้านสาธารณสุขเพราะถือได้ว่าเป็นเหตุผลใหญ่ประการสำคัญที่รัฐจะต้องเข้ามาควบคุมและหากพิจารณาถึงจำนวนวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสาธารณสุขและประชาชนทั่วไปแล้ว จะเห็นได้ว่าเหตุผลในการควบคุมมาจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของสาธารณสุขชนทั่วไปแทบทั้งหมด อย่างในประเทศไทย วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตร่างกาย ก็เช่นวิชาชีพแพทย์ในสาขาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วิชาชีพเวชกรรม, ทันตกรรม, เภสัชกรรม, เทคนิคการแพทย์ หรือกายภาพบำบัด สำหรับวิชาชีพที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แก่ วิชาชีพด้านวิศวกรรมในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งวิศวกรโยธา วิศวกรก่อสร้าง วิศวกรเครื่องกล วิศวกรไฟฟ้า รวมถึงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ อย่างวิชาชีพด้านกฎหมาย เป็นต้น

หลักการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกร ก็จะควบคุมด้าน การกำหนดมาตรฐานความรู้ การศึกษา โดยจะต้องมีการกำหนดคุณวุฒิของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะต้องจบการศึกษาชั้น ที่ให้การรับรอง และสถาบันที่จบการศึกษามาจะต้องมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เช่นข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ พ.ศ.2543 และระเบียบ สภาวิศวกรว่าด้วย รายวิชาและเนื้อหาวิชาพื้นฐาน

ทางวิศวกรรมศาสตร์ ที่สภาวิศวกรจะให้การรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่เทียบเท่าปริญญา ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ทั้ง 5 สาขาวิชาชีพ ที่สภาวิศวกรควบคุม เป็นต้น และการกำหนดความสามารถในการประกอบวิชาชีพแยกไปตามสาขา แขนง และขนาดของงาน หรือระดับของใบอนุญาต โดยให้เป็นไปตามความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่นสาขาวิศวกรรมโยธา สาขาวิศวกรรมเหมืองแร่ สาขาวิศวกรรมเครื่องกล สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ นอกจากนี้ยังควบคุมระดับชั้นของใบอนุญาตที่เริ่มต้นจากผู้ประกอบวิชาชีพขั้นต้น ไปจนถึงขั้นสูงสุด โดยจะมีการสอบประเมินผลความรู้และประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพ หากเห็นว่ามีความสามารถเพิ่มขึ้นก็จะเลื่อนชั้นให้สูงขึ้น เช่นวิชาชีพวิศวกรรม กำหนดผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในแต่ละสาขาไว้ 4 ระดับ และกำหนดคุณสมบัติของงานไว้แตกต่างกัน เช่น วิศวกรในระดับภาคี จะสามารถออกแบบคำนวณ ควบคุมการก่อสร้างเฉพาะอาคารสูงไม่เกิน หรือเท่ากับอาคารสูง 4 ชั้น และมีใช้อาคารถาวรที่ใช้เป็นอาคารสาธารณะ สำหรับวิศวกรในระดับสามัญ สามารถจะออกแบบคำนวณควบคุมการก่อสร้าง การพิจารณาตรวจสอบและวางโครงการก่อสร้างอาคารได้ แต่ไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ แต่ถ้าเป็นวิศวกรในระดับวุฒิ สามารถปฏิบัติวิชาชีพในสาขาวิศวกรรมได้ทุกขนาดนอกจากนั้นวิศวกรยังมีการควบคุมด้านความปลอดภัย และการปฏิบัติงานในวิชาชีพของผู้ประกอบ วิชาชีพที่เรียกว่า จรรยาบรรณหรือมรรยาท แห่งวิชาชีพซึ่งในทุก สาขาวิชาชีพจะมีการกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งบางสาขาวิชาชีพอาจ กำหนดเงื่อนไขไว้อย่างกว้าง ๆ บางวิชาชีพก็จะกำหนดเงื่อนไขสำหรับการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษต่าง ๆ ตามลักษณะของความผิด เช่น หากว่ากล่าวตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตหรือการเพิกถอนใบอนุญาตเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพ

นอกจากนั้นในส่วนการทำงานของวิศวกร โยธาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคาร ทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ อาคารสาธารณะ ยังมีพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ควบคุมการประกอบ วิชาชีพวิศวกรโยธาไว้ด้วย โดยการกำหนดว่า ผู้ใดจะก่อสร้าง คัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคาร อาคาร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา 21 และหากเป็นการก่อสร้าง คัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่กำหนดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณ ส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องจัดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณ ตามมาตรา มาตรา 21 ทวิ หรือการรื้อถอนอาคารก็ต้องดำเนินการด้วย ตามมาตรา 22 หรือในกรณีที่เจ้าของอาคารไม่ขอรับอนุญาต ก็สามารถที่จะดำเนินการได้แต่ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบและดำเนินการ แจ้งชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมประเภทวุฒิสถาปนิกตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบ และคำนวณอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้

ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ประเภทวิศวกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และแจ้งชื่อของผู้ควบคุมงานซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม พร้อมส่งสำเนาใบอนุญาตของผู้ออกแบบและผู้ควบคุมงาน หรือส่งหนังสือรับรองของบุคคลดังกล่าวว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคาร เป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคาร หรือจะเป็นผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้น ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ พร้อมทั้งจัดส่งแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายซึ่งมีคำรับรองของบุคคลผู้ออกแบบอาคารและเป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคารนั้น แจ้งกำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการ ตามมาตรา 39 ทวิ นอกจากนั้นหากเป็นอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน เจ้าของอาคารก็ต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบสภาพอาคาร โครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า และการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตราย เมื่อมีเหตุขุลมุน่วนวาย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 32 ทวิ

จากบทบัญญัติพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็นการควบคุมการประกอบวิชาชีพทางด้านความรู้ความสามารถ ความมั่นคงแข็งแรง ของอาคารเพื่อความปลอดภัยของอาคารที่อาจจะสร้างความเสียหายให้กับบุคคลทั่วไป ในบริเวณใกล้เคียงแต่เป็นการควบคุมเฉพาะตัววิศวกรที่แสดงตนว่าเป็นผู้ออกแบบ เป็นผู้คำนวณแบบ เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างเท่านั้น แต่มิได้มีการควบคุมไปถึงบุคคลอื่นที่ใช้ จ้าง วาง หรือควบคุมผู้ออกแบบ ผู้คำนวณแบบ และผู้ควบคุมงานก่อสร้างอีกชั้นหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกิจการที่ประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง หรือ ผู้ลงทุนก่อสร้างอาคารหรือวิศวกรโยธาชาวต่างชาติที่มีได้เป็นผู้ที่แสดงตนว่าเป็นผู้ออกแบบ ผู้คำนวณแบบและผู้ควบคุมงาน แต่กลับสั่งการหรือมาทำหน้าที่แทนวิศวกรโยธาในการออกแบบ คำนวณแบบ และควบคุมการก่อสร้าง ที่ให้คำรับรองไว้ในแบบ

ผู้ศึกษาเห็นว่าจากปัญหาดังที่กล่าวมาการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธา แม้จะถูกควบคุมโดยสภาวิศวกรตามพระราชบัญญัติสภาวิศวกร พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 สำหรับควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่ถูกกำหนด

ว่าเป็นอาคารควบคุม ให้มีวิศวกรโยธารับรองในการออกแบบ คำนวณและควบคุมการก่อสร้าง แต่เป็นการควบคุมเฉพาะวิศวกรที่เป็นผู้แจ้งว่าเป็นคนออกแบบและคำนวณ หรือควบคุมการก่อสร้าง แต่ไม่ได้มีการควบคุมไปถึงเจ้าของกิจการรับเหมาก่อสร้างหรือผู้ลงทุนหรือวิศวกรโยธาคนอื่น ๆ ที่ทำการออกแบบและคำนวณหรือควบคุมการก่อสร้างในการปฏิบัติงานจริง ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวมักจะเกิดเป็นปัญหาสำหรับโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่มีนักลงทุนเป็นชาวต่างชาติ และได้จ้างวิศวกรชาวต่างชาติมาทำงานให้ ดังนั้นบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธาจึงควรได้รับการแก้ไข โดยให้มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธาครอบคลุมไปถึงเจ้าของกิจการ กรรมการของบริษัท หรือผู้จัดการที่ประกอบธุรกิจรับคำนวณ รับออกแบบ รับควบคุมงานก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับใบอนุญาตประเภทนิติบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรโดยตรง

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในความรับผิดชอบของวิศวกรโยธา

เมื่อวิศวกรโยธาเป็นวิชาชีพควบคุม ที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัยและทรัพย์สินของบุคคลอื่น การทำงานของวิศวกรโยธา ย่อมต้องมีความรับผิดชอบ รอบคอบ ระมัดระวัง เป็นอย่างมากในการประกอบวิชาชีพ เพราะหากเกิดความเสียหายย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัยและทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งความเสียหายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรโยธา ส่วนใหญ่จะเกิดจากอุบัติเหตุในการทำงานและความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างการก่อสร้าง ซึ่งมีทั้งอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น เศษไม้ เศษคอนกรีต ตะปู ค้อน ตกใส่ศีรษะ หรือการล้มพังของนั่งร้าน หรือความเสียหายขนาดใหญ่ เช่น อาคารพังทลายในระหว่างก่อสร้าง หรือคนงานตกจากที่สูงลงมาเสียชีวิต หรือเศษวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้าง ตกลงมาใส่บุคคลอื่นหรือตกลงใส่ทรัพย์สินของบุคคลอื่นที่ผ่านไปมา นอกจากนั้นยังมีความเสียหายด้านสุขภาพ อนามัยของคนงานด้วยเช่น การไม่มีอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยที่เพียงพอสำหรับคนงาน เช่น หมวกนิรภัย ถุงมือยางและรองเท้ายางหุ้มแข็ง อุบัติเหตุและความเสียหายดังกล่าวสามารถที่จะป้องกันได้ หากวิศวกรโยธาประกอบวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง ด้วยการเตรียมความพร้อมในการทำงานทั้งความพร้อมในของสถานที่ด้วยการจัดให้มีการปิดกั้นบริเวณโดยรอบสถานที่ที่จะดำเนินการก่อสร้าง และห้ามผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องไปในบริเวณก่อสร้างเป็นอันตราย ด้วยการทำเป็นรั้วโปร่งหรือที่บักขึ้นอยู่กับสถานที่ที่จะทำการก่อสร้าง

นั้น ๆ ทุกคนที่ไม่ใช่คนงานประจำที่จะเข้าออกในบริเวณก่อสร้างจะต้องขออนุญาตเสียก่อนทุกครั้ง เพื่อป้องกันวัสดุที่อาจตกลงมาถูกบุคคลอื่นได้ เพื่อความปลอดภัยวิศวกรโยธา ควรกำกับดูแลให้มีการติดป้ายเตือน ความปลอดภัยหรืออันตราย ไว้ในบริเวณที่ทำการก่อสร้าง สำหรับความปลอดภัยต่อบุคคล ก็ควรที่จะต้องกำหนดการแต่งกายที่ปลอดภัย ไม่สวมเสื้อผ่ารุ่มรามาที่อาจเกิดอันตรายได้ และต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของผู้ที่อยู่ในบริเวณก่อสร้าง รวมทั้งควบคุมให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และควรกำหนดความปลอดภัยของอุปกรณ์ในการก่อสร้าง เช่นนั่งร้าน ค้ำยัน เศษไม้ เศษเหล็ก และอุปกรณ์นานาชาติที่นำมาใช้ในงานก่อสร้าง ควรมีความมั่นคงแข็งแรง

การทำงานของวิศวกรโยธาในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง มิได้มีปัญหเฉพาะอุบัติเหตุและความปลอดภัยในการทำงานของคนงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ยังมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างอีกหลายประการ ทั้งควั่น เสี่ยงรบกวน ความสั่นสะเทือนและการเคลื่อนตัวของดิน สำหรับควั่นนั้นเกิดจากการทำงานของเครื่องจักรที่ใช้ น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง ส่วนใหญ่จะอยู่ในขั้นตอนของการทำงานรากฐานเช่นการตอกเสาเข็ม เครื่องจะทำงานตลอดเวลาและใช้กำลังมาก ก่อให้เกิดกลุ่มควั่นพุ่งกระจายไปทั่วบริเวณพื้นที่ก่อสร้างและบริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษ สำหรับเสี่ยงรบกวนจากการทำงานของเครื่องจักรก็ก่อให้เกิดความรำคาญและเกิดมลภาวะทางเสียง ด้วยโดยเฉพาะการก่อสร้างที่เร่งทำงานในช่วงเวลากลางคืนย่อมส่งผลเสียต่อผู้คนรอบบริเวณก่อสร้าง เมื่อมีการขุด เจาะ บริเวณก่อสร้างย่อมเกิดความสั่นสะเทือนและการเคลื่อนตัวของดิน ในขณะที่ตอกเสาเข็ม จึงเกิดแตกร้าวหรือการทรุดตัวหรือการชำรุดของอาคารใกล้เคียง หรือแม้แต่ผลจากการเคลื่อนตัวของดินที่ถูกแทนที่โดยเสาเข็มสามารถดันให้พื้นชั้นล่างของอาคารใกล้เคียงบริเวณใกล้เคียงได้และเร่งการทรุดตัวของชั้นดินอ่อนได้เร็วขึ้นทำให้เจ้าของอาคารบริเวณใกล้เคียงได้รับความเสียหาย

จากปัญหาความเสียหายดังกล่าววิศวกรโยธาที่ทำการควบคุมการก่อสร้างควรที่จะมีความรับผิดชอบในเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งความรับผิดชอบมีทั้งความรับผิดชอบในทางแพ่งและความรับผิดชอบในทางอาญา แต่ทั้งนี้ความรับผิดชอบดังกล่าวเป็นการนำเอาหลักกฎหมายทั่วไปมาบังคับใช้ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบในทางละเมิดหรือความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัยของบุคคล เนื่องจากพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 หรือพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาโดยตรงไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของวิศวกรโยธาไว้ แต่ทั้งนี้แม้จะนำบทบัญญัติทั่วไปในทางแพ่งและทางอาญามาปรับใช้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ในบางกรณีก็ไม่สามารถที่จะปรับใช้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดความเสียหายได้ทุกกรณีไป นอกจากนั้นปัญหาที่พบเห็นบ่อยที่สุดคือผู้ที่ได้รับความ

เสียหาย ไม่ทราบว่าจะไปเรียกร้องความเสียหายได้จากใคร หรือบางครั้งแม้จะเรียกร้องแต่ก็ไม่ได้
รับการชดเชยหรือไม่ได้รับการเยียวยาเนื่องจากวิศวกรโยธาที่ควบคุมงานได้ถอนตัวหรือไม่ได้อยู่ใน
สถานที่ก่อสร้างแล้ว หรือวิศวกรโยธาอาจไม่มีเงินที่จะชดเชยเยียวยาผู้เสียหายได้เพียงพอ จน
ผู้เสียหายไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างได้
ครบถ้วน

ผู้ศึกษาเห็นว่า ปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วในส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการ
ประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาควรได้รับการแก้ไขให้ชัดเจนว่าวิศวกรโยธาควรมีความรับผิดชอบ
เพียงใด และจะต้องรับผิดชอบร่วมกับบุคคลใดบ้างและจะมีการเยียวยาหรือมีหลักประกันความเสียหาย
อย่างไร โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเยียวยาให้กับผู้ได้รับความเสียหาย ควรนำหลักความรับผิด
โดยเคร่งครัดมาใช้บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา เพราะวิศวกรโยธา เป็นผู้ประกอบ
วิชาชีพเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ การประกอบวิชาชีพต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ และข้อ
เท็จจริงเกี่ยวกับการก่อสร้าง วิศวกรโยธา เป็นผู้รู้ข้อเท็จจริงเพียงฝ่ายเดียวว่าได้ดำเนินการก่อสร้างให้
เป็นไปตามหลักวิชาการมากน้อยเพียงใด เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกร ก็
ควรต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย หากความเสียหายได้เกิดขึ้น โดยให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้ประกอบ
วิชาชีพ ด้วยการนำหลักข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในความรู้ของวิศวกรโยธาฝ่ายเดียว มาบังคับใช้ เพื่อเป็น
การยกเว้นหลักทั่วไปเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ทางแพ่งที่กำหนดว่าผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นมีหน้าที่พิสูจน์
เนื่องจากผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่มีความรู้ความสามารถทางวิศวกร จึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าความ
เสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหายที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพหรือไม่ นอกจากนั้นเพื่อเป็น
หลักประกันสำหรับการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพวิศวกร ก็ควรนำ
หลักการประกันภัยมาใช้บังคับกับการประกอบวิชาชีพวิศวกร โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพ
วิศวกรต้องจัดทำประกันภัยไว้กับบริษัทรับประกันภัยเพื่อเป็นหลักประกันว่าหากมีความเสียหาย
เกิดขึ้นผู้ที่ได้รับความเสียหายจะได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจะบริษัทที่ได้ทำการรับ
ประกันภัยไว้ ทั้งนี้นอกจากผู้ที่ได้รับความเสียหายจะได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อความ
เสียหายแล้ว หากปรากฏชัดว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นจากความบกพร่องหรือความประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรงในการประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา ควรนำหลัก ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive
Damages) หรือค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary Damages) หรือค่าเสียหายแบบเป็นโทษ
(Vindictive Damages) ซึ่งเป็นการกำหนดค่าเสียหายเพิ่มเติมนอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนความ
เสียหายธรรมดาที่กำหนดให้ผู้ละเมิดต้องชดเชยแก่ผู้เสียหายเพื่อตอบแทนความรุนแรงแห่ง
พฤติการณ์ของการกระทำละเมิด ซึ่งในประเทศไทยควรมีมาตรการในการกำหนดค่าเสียหายในเชิง
ลงโทษเข้ามาบังคับใช้ในคดีแพ่งกับกฎหมายด้านการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

โยธา โดยกำหนดว่าหากความเสียหายเกิดขึ้นจากการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา เมื่อปรากฏชัดว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจากการประกอบวิชาชีพ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้วิศวกรโยธาและผู้ที่เกี่ยวข้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง อันจะส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ประกอบวิชาชีพด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ เพราะตนอาจจะต้องได้รับผลร้ายในการประกอบอาชีพด้วยความประมาทเลินเล่อของตน ข่อมเป็นการคุ้มครองและทำให้สาธารณชนได้รับความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตมากยิ่งขึ้นในอนาคต

SPU CHONBURI